

ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ของนักเรียนอาชีวศึกษากับความฉลาด ทางอารมณ์

อิสริยา ดาราทอง*, ณัฏธร พิทยรัตน์เสถียร พบ.**,
นภาพร โกมลพันธ์*

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพฤติกรรมไม่พึงประสงค์และความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครพร้อมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ของทั้งสองตัวแปรและศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเกิดพฤติกรรมไม่พึงประสงค์

วัสดุและวิธีการ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาโดยศึกษา ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนอาชีวศึกษาระดับระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช) ชั้นปีที่ 1-3 และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส) ชั้นปีที่ 1-2 ในวิทยาลัยอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร 5 วิทยาลัย จำนวน 1,051 คน เครื่องมือที่ใช้แบ่งเป็นสามส่วน คือ ข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามวัดความฉลาดทางอารมณ์ และแบบประเมินพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติใช้สถิติเชิงพรรณนาในการบรรยายลักษณะของนักเรียนอาชีวศึกษา ใช้วิธีวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันดูความสัมพันธ์ และใช้สถิติ t-test และ one - way ANOVA ในการวิเคราะห์ความแตกต่าง

ผลการศึกษา นักเรียนอาชีวจะประเมินตนเองว่ามีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์โดยเฉลี่ย 2.21 เรื่อง (พิสัย 0-12 เรื่อง) ในขณะที่อาจารย์ประเมินว่านักเรียนที่ตนเองดูแลนั้นมีปัญหาพฤติกรรมโดยเฉลี่ย 0.51 เรื่อง (พิสัย 0-9 เรื่อง) การประเมินของอาจารย์และนักเรียนมีความสอดคล้อง (Agreement) กันในระดับปานกลาง ($r = 0.223, P = 0.01$) ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ได้แก่ เพศ สาขาที่เรียน ระดับชั้นปี และเกรดเฉลี่ย การประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนอาชีวจะพบว่าอยู่ในระดับสูง 3.8% ค่อนข้างสูง 65.3% ปานกลาง 30.2% ค่อนข้างต่ำ 0.7% โดยไม่มีผู้มีระดับความฉลาดทางอารมณ์ในระดับต่ำเลยแม้แต่คนเดียว ไม่พบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนความฉลาดทางอารมณ์กับจำนวนปัญหาพฤติกรรม ($r = 0.015, p = 0.626$)

สรุป มีปัจจัยหลายประการที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ในเด็กนักเรียนอาชีวจะแต่ไม่พบว่าความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์ด้วย

คำสำคัญ ความฉลาดทางอารมณ์ พฤติกรรมไม่พึงประสงค์

วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย 2552; 54(2): 125-136

* นิสิตปริญญาโท วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาสุขภาพจิต ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

** จิตแพทย์ประจำ ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Relationship between Vocational Student's Deviant Behaviors and Emotional Intelligence.

Isariya Darathong*, *Nuttorn Pityaratstian M.D.***,
Napaporn Komolpan*

Abstract

Objective: To examine deviant behaviors among vocational students in Bangkok, and to investigate the relationship between the deviant behaviors and potential associated factors, including emotional intelligence.

Materials and Method: The research design was cross-sectional and descriptive. The samples included a total of 1,051 vocational students (Vocational Certificate) in 1st, 2nd, and 3rd year, and high vocational students (High Vocational Diploma) in 1st and 2nd year from five different vocational colleges in Bangkok. The instruments consisted of three following parts; respondent's demographic data, the Emotional Intelligence Test, and the Deviant Behavior Inventory. To analyze data, descriptive statistics was used to describe the vocational students' characteristics. Pearson's correlation coefficient was conducted to determine the relationship between deviant behaviors and emotional intelligence. T-test and one-way ANOVA were used to delineate the difference.

Result: The vocational students reported themselves as having deviant behaviors on average of 2.21 areas (range 0 - 12), while they were rated as having the deviant behaviors by teacher in 0.51 areas (range 0 - 9). Evaluation of deviant behaviors by students and teachers showed moderate agreement ($r = 0.223$, $p = 0.01$). Factors associated with the deviant behaviors included gender, program studied, year and GPA. Regarding the assessment of emotional intelligence, 3.8% of vocational students in Bangkok were rated as of high level, 65.3% somewhat high, 30.2% moderate, and 0.7% somewhat poor. None of the participants were rated as of poor emotional intelligence. There was no relationship between emotional intelligence scores and number of deviant behaviors ($r = 0.015$, $p = 0.626$).

Conclusion: Despite several factors associated with deviant behaviors among the vocational students were found, there was no relationship with emotional intelligence.

Keywords: Emotional intelligence, deviant behavior

J Psychiatr Assoc Thailand 2009; 54(2): 125-136

* Master of Science (Mental Health), Faculty of Medicine, Chulalongkorn University

** Psychiatrist, Department of Psychiatry, Faculty of Medicine, Chulalongkorn University

บทนำ

วัยรุ่นเป็นสภาวะหัวเลี้ยวหัวต่อแห่งชีวิตที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากแบบเด็กๆ ให้ไปสู่พฤติกรรมของผู้ใหญ่ หากวัยรุ่นเหล่านี้ไม่ปฏิบัติตามแบบฉบับของสังคมก็ถูกมองว่าประพฤติปฏิบัติในทางที่ไม่พึงประสงค์¹ จากการสำรวจพฤติกรรมของเยาวชนไทย สถาบันสุขภาพสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ ได้มีการประกาศเจตนารมณ์พัฒนาเยาวชนเชิงสร้างสรรค์ ระหว่างกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) โดยมีรายงานจากการประชุมว่า ปัญหาพฤติกรรมวัยรุ่นมีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากขึ้น ทั้งพฤติกรรมทางเพศ สุรา บุหรี่ ยาเสพติด ความรุนแรง ยกตัวอย่างเช่น ข่าวน้ำหนึ่งหนั่งสือพิมพ์ ที่สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ ได้ศึกษาวิเคราะห์ข่าวหนังสือพิมพ์ 14 ฉบับ ย้อนหลัง 3 เดือน ตั้งแต่ตุลาคม-ธันวาคม 2547 พบปัญหาพฤติกรรมวัยรุ่นทั้งสิ้น 122 ข่าว เฉลี่ย 1.36 ข่าวต่อวัน หรือ 4 ข่าว ใน 3 วัน โดยมีเรื่องเพศมากที่สุด 61 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 50 ความรุนแรง 45 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 36 ยาเสพติด 11 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 9 และฆ่าตัวตาย 5 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 4 ศ.นพ.สุชัย กล่าวว่ สถิติจำนวนคดีของเด็กและเยาวชนทั้งชายหญิงอายุต่ำกว่า 18 ปี ที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจทั่วประเทศ ในระยะเวลา 7 เดือน ตั้งแต่มกราคม-กรกฎาคม 2548 มีสูงถึง 20,218 คดี เท่ากับ 96 คดีต่อวัน หรือ 4 คดีต่อชั่วโมง² และพบว่าปัญหาพฤติกรรมวัยรุ่นนั้นมีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากขึ้นโดยเนื้อหาของกรกระทำพฤติกรรมส่วนหนึ่งพบว่าเป็นการกระทำของนักเรียนวัยรุ่นบางกลุ่ม ซึ่งรวมไปถึงนักเรียนอาชีวะ ที่มักจะก่อเหตุทะเลาะวิวาทกับนักเรียนด้วยกันเองหรือกับบุคคลกลุ่มอื่น จนเป็นเหตุให้มีการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินของส่วนรวม บางครั้งก็มีการเดินขบวนเพื่อเรียกร้องสิทธิต่างๆ อันมิชอบหรือมีการมั่วสุมกันกระทำในสิ่งที่ไม่สมควร เช่น เสพยาเสพติด มีเรื่องขู่สาบ เป็นต้น³ และ

จากการศึกษาของสถาบันวิจัยประชากรมหาวิทยาลัยมหิดลได้รวบรวมสถิติวัยรุ่นนัยกพวกตีกัน ในช่วง 3 เดือน คือ สิงหาคม-ตุลาคม 2547 พบว่าเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานครมีกลุ่มวัยรุ่นที่ยกพวกตีกันถึง 3,000 ครั้ง และการศึกษาของสำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย (สกว.) ที่ระบุว่า นักเรียนยกพวกตีกัน มีเฉพาะเด็กไทยชาติเดียว⁴ ซึ่งโดยส่วนใหญ่ก็เกิดมาจากนักเรียนอาชีวศึกษาที่มักมีพฤติกรรมทะเลาะวิวาทยกพวกตีกัน

ดังนั้น พฤติกรรมไม่พึงประสงค์ (Deviant behaviors) ในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง 1) มีพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรง (ชกต่อยและทะเลาะวิวาทกับผู้อื่น รังแกข่มขู่ ริดไถหรือทำตนข่มผู้อื่น และล่องลະเมิดทางเพศต่อผู้อื่น) 2) มีพฤติกรรมทำลายทรัพย์สิน (ทำลายทรัพย์สินสาธารณะ) 3) มีพฤติกรรมลักขโมย หลอกหลวง (ลักขโมย โทก) 4) มีพฤติกรรมละเมิดกฎเกณฑ์ (เล่นการพนัน จงใจแต่งกายผิดระเบียบของโรงเรียน และหนีเรียนหรือขาดเรียนโดยไม่มีเหตุผล) และ 5) พฤติกรรมเกเรอื่นๆ (ดื่มสุราหรือสูบบุหรี่ ใช้สารเสพติดอื่นๆ นอกเหนือจากสุราหรือบุหรี่ และขับขี่ยานพาหนะด้วยความเร็วสูง เช่น ชิงรถจักรยานยนต์)

ปัจจัยอย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเกิดพฤติกรรมดังกล่าว คือ ความเป็นนักเรียนอาชีวะเสมือนเป็นสัญลักษณ์ของการทำแต่เรื่องหนักๆ เรื่องของการใช้แรงมากกว่าใช้สมอง ทำให้การมองเห็นคุณค่าในตัวเองของนักเรียนอาชีวะต่ำ การตระหนักรู้เท่าทันยอมรับอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น การควบคุมอารมณ์ของตนเอง การปรับอารมณ์ของตนเอง และการแสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสมของตัวนักเรียนเองนั้นก็ปัจจัยสำคัญที่เป็นแรงขับเคลื่อนให้แสดงพฤติกรรมต่างๆ ออกไป⁵

ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการตระหนักรู้ถึงอารมณ์ ความคิด ความรู้สึกของตนเองและของผู้อื่น สามารถจัดการควบคุมอารมณ์และแรงกระตุ้นภายในให้รับและปรับสถานการณ์ต่างๆ ได้ สามารถสนับสนุน

การคิดและสร้างแรงจูงใจที่ดีที่สุดให้แก่ตนเอง เพื่อให้เกิดการพัฒนาตนเองและผู้อื่น และสร้างสายสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่นได้ ดังนั้นเมื่อบุคคลที่มีระดับความฉลาดทางอารมณ์ที่ดี ก็จะสามารถควบคุมจัดการกับอารมณ์ ความรู้สึกของตนอันจะก่อให้เกิดพฤติกรรมต่างๆ จะกระทำออกไปได้อย่างเหมาะสม

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมต่างๆ ของนักเรียนอาชีวศึกษาในบางส่วนที่ก่อพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ตามที่ตกเป็นข่าว หรือเป็นปัญหาของสังคมในขณะนี้ ผู้วิจัยจึงมีคำถามว่าความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนอาชีวศึกษานั้นจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเกิดหรือการป้องกันพฤติกรรมไม่พึงประสงค์หรือไม่ ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้จึงพยายามศึกษาถึงความสัมพันธ์ของพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของนักเรียนอาชีวะและความฉลาดทางอารมณ์ รวมทั้งปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์และวิธีการ

เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive study) โดยศึกษา ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง (cross-sectional) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักเรียนอาชีวศึกษาระดับระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1-3 และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ชั้นปีที่ 1-2 ประจำภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 วิทยาลัย จำนวน 1,051 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage random sampling) และการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จากสูตรการคำนวณของของทาโร ยามานะ (Taro Yamane)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็นสามส่วน คือ

- 1) ข้อมูลส่วนบุคคล (เพศ อายุ ระดับชั้นปี การศึกษา สาขาที่เรียน เกรดเฉลี่ย) ข้อมูลครอบครัว (รายได้รวมของครอบครัว สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง)
- 2) แบบสอบถามวัดความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งผู้วิจัยนำเครื่องมือของ รัตนภรณ์ พงสะมัง⁷ ซึ่ง

สร้างตามแนวความคิดของโกลแมน เดิมแบบสอบถามวัดความฉลาดทางอารมณ์มี 100 ข้อ คัดเลือกข้อที่มีอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.217 ถึง 0.611 ซึ่งตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะมาด้านละ 10 ข้อ ทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการตระหนักรู้อารมณ์ตน ด้านการจัดการอารมณ์ของตน ด้านการจูงใจตนเอง ด้านการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น และด้านการมีทักษะทางสังคม รวมทั้งหมดจำนวน 50 ข้อ เลือกตอบตามระดับความคิดเห็นดังนี้ คือ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย จริงน้อยที่สุด การคิดคะแนนในข้อคำถามเชิงบวก เท่ากับ 5 4 3 2 และ 1 ตามลำดับ ในทางตรงข้าม คะแนนในข้อคำถามที่เป็นเชิงลบ เท่ากับ 1 2 3 4 และ 5 ตามลำดับ การแปลความหมายของคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ คือ คะแนน 226 - 250 จัดว่ามีระดับความฉลาดทางอารมณ์สูง 176 - 225 มีระดับความฉลาดทางอารมณ์ค่อนข้างสูง 126 - 175 มีระดับความฉลาดทางอารมณ์ปานกลาง 76 - 125 มีระดับความฉลาดทางอารมณ์ค่อนข้างต่ำ 50 - 75 มีระดับความฉลาดทางอารมณ์ต่ำ ซึ่งเครื่องมือนี้จะใช้วัดความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดของโกลแมน ซึ่งตรงตามที่ได้มีการศึกษานี้ได้ให้คำนิยามเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ไว้ และเครื่องมือนี้เคยใช้วัดระดับความฉลาดทางอารมณ์ในกลุ่มประชากรตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.921

3) แบบประเมินพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาจากแบบประเมินพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ในด้านพฤติกรรมของอรวรรณ พรหมใหม่⁸ จากนั้นนำมาจัดกลุ่มของรายละเอียดพฤติกรรมตามเกณฑ์การวินิจฉัยโรคความประพฤติผิดปกติ (Conduct disorder) ของสมาคมจิตแพทย์อเมริกันฉบับที่ 4 (DSM-IV)⁹ ได้ลักษณะพฤติกรรมออกเป็น 4 กลุ่ม คือ พฤติกรรมก้าวร้าวต่อผู้อื่นหรือสัตว์ พฤติกรรมทำลายทรัพย์สิน พฤติกรรมที่มีลักษณะหลอกลวงหรือลักขโมย และพฤติกรรมที่มีลักษณะฝ่าฝืนกฎระเบียบอย่างร้ายแรง และได้เพิ่ม

ข้อคำถามจากพฤติกรรมเกราะของเด็กอาชีวะที่ปรากฏเป็นข่าวตามสื่อต่างๆ อีกทั้งจากการสอบถามอาจารย์ในโรงเรียนอาชีวะว่าเด็กนักเรียนในปัจจุบันมีพฤติกรรมใดที่เป็นปัญหาบ้าง ทำให้ได้รายการพฤติกรรมไม่พึงประสงค์มาทั้งหมด 12 ข้อ โดยแบบประเมินพฤติกรรมไม่พึงประสงค์นี้ ผู้ตอบจะมีสองส่วน คือ นักเรียนอาชีวะศึกษาอ่านและตอบคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเอง และอาจารย์ของนักเรียนเป็นผู้ประเมินพฤติกรรมตามที่อาจารย์ทราบ การตอบคำถามจะตอบเป็น มี/ไม่มี ข้อที่ตอบว่า “มี” จะคิดคะแนนเป็น 1 คะแนน ทำให้แต่ละส่วนมีคะแนนรวม 12 คะแนน และเมื่อรวมคะแนนของทั้งสองส่วนเข้าด้วยกันจะมีคะแนนเต็มเป็น 24 คะแนน

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ 1) ใช้สถิติเชิงพรรณนาในการบรรยายลักษณะของนักเรียนอาชีวะศึกษา ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน และจำนวนพฤติกรรมไม่พึงประสงค์จากการประเมินของทั้งตัวเด็กเองและจากอาจารย์ 2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งคะแนนความฉลาดทางอารมณ์กับจำนวนพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ และประเมินความสอดคล้องของจำนวนพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ประเมินโดยนักเรียนอาชีวะศึกษา กับที่ประเมินโดยอาจารย์ของนักเรียน โดยใช้วิธีวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) 3) ทดสอบความแตกต่างระหว่างข้อมูลส่วนบุคคลกับคะแนนเฉลี่ยของปัญหาพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ โดยใช้สถิติ t-test และ one - way ANOVA ในการวิเคราะห์

ผลการศึกษา

พฤติกรรมไม่พึงประสงค์

นักเรียนอาชีวะในการศึกษาคั้งนี้ประเมินตนเองว่ามีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์โดยเฉลี่ย 2.21 เรื่อง (พิสัย 0-12 เรื่อง) ในขณะที่อาจารย์ประเมินว่านักเรียน

ที่ตนเองดูแลนั้นมีปัญหาพฤติกรรมโดยเฉลี่ย 0.51 เรื่อง (พิสัย 0-9 เรื่อง) โดยลักษณะพฤติกรรมไม่พึงประสงค์จากนักเรียนประเมินใน 3 อันดับแรกคือ จงใจแต่งกายผิดระเบียบของโรงเรียน ร้อยละ 44 หนีเรียนหรือขาดเรียน โดยไม่มีเหตุผล ร้อยละ 36.5 เล่นการพนัน ร้อยละ 30.3 และลักษณะพฤติกรรมไม่พึงประสงค์จากอาจารย์ประเมินใน 3 อันดับแรก ดังนี้ จงใจแต่งกายผิดระเบียบของโรงเรียน ร้อยละ 9.7 หนีเรียนหรือขาดเรียนโดยไม่มีเหตุผล ร้อยละ 8.9 ดื่มสุราหรือสูบบุหรี่ ร้อยละ 8.8

การประเมินความสอดคล้องของปัญหาพฤติกรรมจากการประเมินด้วยตนเองกับประเมินโดยอาจารย์ พบว่ามีสหสัมพันธ์เชิงเส้นทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.223, p = 0.01$) โดยความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง (medium relationship)

รายละเอียดของพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ทั้งหมดที่ทำการศึกษาและความสอดคล้องของจำนวนพฤติกรรมจากการประเมินด้วยตนเองกับการประเมินโดยอาจารย์ (ตารางที่ 1) และใน ตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติคือ เพศ ระดับชั้นปี การศึกษา สาขาที่เรียน และเกรดเฉลี่ย ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า

- **เพศ** เพศชายมีจำนวนพฤติกรรมไม่พึงประสงค์สูงกว่าเพศหญิง
- **อายุ** ไม่มีความแตกต่างของพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ในเด็กอาชีวะที่มีช่วงอายุแตกต่างกัน
- **ระดับชั้น** นักเรียนชั้น ปวช.1 มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์มากกว่านักเรียนในระดับชั้นที่ต่ำกว่า
- **สาขาที่เรียน** นักเรียนในสาขาช่างกล ช่างยนต์ ก่อสร้าง ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์มากกว่านักเรียนในสาขาอื่น
- **เกรดเฉลี่ย** เด็กนักเรียนอาชีวะที่มีเกรดเฉลี่ยยิ่งสูงจะยิ่งมีปัญหาพฤติกรรมน้อยลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 1 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ย สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) จำแนกตามลักษณะของพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ รายชื่อจากการประเมินของนักเรียนและอาจารย์

พฤติกรรมไม่พึงประสงค์	จำนวนการตอบว่า		ค่าเฉลี่ยของคะแนน		r	p
	มีพฤติกรรม (ร้อยละ)		รายชื่อ			
	นักเรียน	อาจารย์	นักเรียน	อาจารย์		
1. ชกต่อยทะเลาะวิวาทกับผู้อื่น	211 (20.1)	18 (1.7)	0.20	0.02	0.115**	0.001
2. รังแกข่มขู่ตีไถ หรือทำตนข่มผู้อื่น	65 (6.2)	14 (1.3)	0.06	0.02	0.082*	0.015
3. ล้วงละเมิดทางเพศต่อผู้อื่น	32 (3.0)	4 (0.4)	0.03	0.00	- 0.013	0.701
4. ทำลายทรัพย์สินสาธารณะ	100 (9.5)	9 (0.9)	0.10	0.01	0.129**	0.000
5. ลักขโมย	39 (3.7)	7 (0.7)	0.04	0.01	0.113**	0.001
6. โกหก หลอกลวง ต้มตุ๋น ผู้อื่น	146 (13.9)	44 (4.2)	0.14	0.05	0.066	0.053
7. เล่นการพนัน	318 (30.3)	36 (3.4)	0.31	0.04	0.142**	0.000
8. จงใจแต่งกายผิดระเบียบของโรงเรียน	462 (44.0)	102 (9.7)	0.45	0.11	0.116**	0.001
9. หนีเรียนหรือขาดเรียนโดยไม่มีเหตุผล	384 (36.5)	94 (8.9)	0.37	0.11	0.169**	0.000
10. ดื่มสุราหรือสูบบุหรี่	273 (26.0)	92 (8.8)	0.26	0.10	0.220**	0.000
11. ใช้สารเสพติดอื่นๆ นอกเหนือจากสุรา/บุหรี่	54 (5.1)	6 (0.6)	0.05	0.01	- 0.017	0.618
12. ขับขี่ยานพาหนะด้วยความเร็วสูง เช่น ชิงรถจักรยานยนต์	205 (19.5)	25 (2.4)	0.20	0.03	0.095	0.005
รวม			2.21	0.51	0.223**	0.01

• **รายได้รวมของครอบครัว** มีแนวโน้มว่าครอบครัวที่รายได้ยิ่งสูงบุตรจะยิ่งมีปัญหาพฤติกรรมไม่พึงประสงค์มากขึ้น อย่างไรก็ตามความแตกต่างนี้ไม่ถึงระดับมีนัยสำคัญทางสถิติ

• **สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง** ไม่มีผลต่อระดับของปัญหาพฤติกรรม กล่าวอีกอย่างคือในการศึกษาครั้งนี้นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่แตกแยกไม่ได้มีปัญหาพฤติกรรมมากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่สมบูรณ์

ความฉลาดทางอารมณ์และความสัมพันธ์กับปัญหาพฤติกรรม

จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 1,051 คน มีผู้ตอบแบบสอบถามความฉลาดทางอารมณ์นำมาวิเคราะห์ได้ 1,007 คน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับความฉลาดทาง

อารมณ์ในระดับสูง 38 ราย (ร้อยละ 3.8) ระดับค่อนข้างสูง 658 ราย (ร้อยละ 65.3) ระดับปานกลาง 304 ราย (ร้อยละ 30.2) ระดับค่อนข้างต่ำ 7 ราย (ร้อยละ 0.7) โดยไม่มีผู้มีระดับความฉลาดทางอารมณ์ในระดับต่ำเลยแม้แต่คนเดียว

ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนความฉลาดทางอารมณ์และจำนวนปัญหาพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ (ตารางที่ 3) โดยพบว่าความฉลาดทางอารมณ์ไม่มีความสัมพันธ์กับกับปัญหาพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ อย่างไรก็ตามก็มีความฉลาดทางอารมณ์ใน 2 ด้านคือด้านการจัดการอารมณ์ของตนเองและด้านการจูงใจตนเองที่มีความสัมพันธ์กับปัญหาพฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แม้ความสัมพันธ์ที่พบนั้นจะอยู่ในระดับอ่อน (weak relationship) ก็ตาม

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลและครอบครัวกับพฤติกรรมไม่พึงประสงค์
ด้วย Independent t-test และ One-way ANOVA

ตัวแปร	n	Mean	S.D.	t	F	p
เพศ				9.293		0.00
ชาย	588	2.99	2.594			
หญิง	452	1.64	1.941			
อายุ (ปี) (mean=17.43, S.D.=1.79)					0.242	0.785
15 หรือ ต่ำกว่า	98	2.96	3.265			
16 - 17	384	2.81	2.891			
18 หรือ สูงกว่า	375	2.74	2.780			
ระดับชั้นปีการศึกษา					5.315	0.00
ปวช. 1	331	3.12	3.026			
ปวช. 2	202	2.63	3.051			
ปวช. 3	158	2.42	2.611			
ปวส. 1	197	2.05	2.441			
ปวส. 2	160	2.38	2.355			
สาขาที่เรียน					21.475	0.000
ช่างกล ช่างยนต์ ก่อสร้าง	312	3.22	3.141			
ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์	158	3.29	3.048			
บัญชี พาณิชย คหกรรม	334	1.52	1.825			
ศิลปกรรม สถาปัตยกรรม	182	2.71	2.371			
อื่นๆ ปวช/ทวิภาค	64	3.34	3.785			
เกรดเฉลี่ย (mean=2.94, S.D.=0.60)					15.107	0.000
ต่ำกว่า 1.5	10	5.40	3.950			
1.51 - 2.50	213	3.45	3.023			
2.51 - 3.50	460	2.53	2.753			
3.51 - 4.00	183	1.69	2.015			
รายได้รวมของครอบครัว (บาท/เดือน) (mean=22, 100, S.D.=2.96)					2.509	0.058
ต่ำกว่า 10,000	323	2.46	2.701			
10,001 - 20,000	299	2.83	3.045			
20,001 - 30,000	138	2.91	2.948			
มากกว่า 30,001	131	3.31	2.876			
สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง					0.887	0.471
สมรส / อยู่ด้วยกัน	755	2.67	2.857			
สมรส / แยกกันอยู่	79	2.91	3.081			
หย่าร้าง	116	2.23	2.232			
บิดา / มารดาเสียชีวิต	71	2.54	2.529			

ตารางที่ 3 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างคะแนนความฉลาดทางอารมณ์และจำนวนปัญหาพฤติกรรม

ตัวแปร	r	p
ความฉลาดทางอารมณ์โดยรวม	0.015	0.626
ด้านการตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง	- 0.007	0.815
ด้านการจัดการอารมณ์ของตนเอง	0.075*	0.016
ด้านการจูงใจตนเอง	- 0.065*	0.037
ด้านการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น	0.029	0.354
ด้านการมีทักษะทางสังคม	0.023	0.463

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างรายชื่อของพฤติกรรมไม่พึงประสงค์กับระดับความฉลาดทางอารมณ์

พฤติกรรมไม่พึงประสงค์	จำนวน (คน)	คะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ (250)
พฤติกรรมชกต่อย ทะเลาะวิวาทกับผู้อื่น		
มีพฤติกรรม	208	186.35
ไม่มีพฤติกรรม	798	185.76
พฤติกรรมพฤติกรรมรังแกข่มขู่รีดไถ หรือทำตนข่มผู้อื่น		
มีพฤติกรรม	72	187.82
ไม่มีพฤติกรรม	934	185.73
พฤติกรรมล่วงละเมิดทางเพศต่อผู้อื่น		
มีพฤติกรรม	36	192.08
ไม่มีพฤติกรรม	970	185.65
พฤติกรรมทำลายทรัพย์สินสาธารณะ		
มีพฤติกรรม	102	185.50
ไม่มีพฤติกรรม	904	185.92
พฤติกรรมลักขโมย		
มีพฤติกรรม	42	187.29
ไม่มีพฤติกรรม	964	185.82
พฤติกรรมโกหก หลอกลวง ต้มตุ๋น ผู้อื่น		
มีพฤติกรรม	173	185.87
ไม่มีพฤติกรรม	833	185.88
พฤติกรรมเล่นการพนัน		
มีพฤติกรรม	320	186.90
ไม่มีพฤติกรรม	686	185.40

ตารางที่ 4 (ต่อ) ความสัมพันธ์ระหว่างรายชื่อของพฤติกรรมไม่พึงประสงค์กับระดับความฉลาดทางอารมณ์

พฤติกรรมไม่พึงประสงค์	จำนวน (คน)	คะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ (250)
พฤติกรรมจงใจแต่งกายผิดระเบียบของโรงเรียน		
มีพฤติกรรม	486	185.53
ไม่มีพฤติกรรม	520	186.20
พฤติกรรมหนีเรียนหรือขาดเรียนโดยไม่มีเหตุผล		
มีพฤติกรรม	407	184.40
ไม่มีพฤติกรรม	599	186.88
พฤติกรรมดื่มสุราหรือสูบบุหรี่		
มีพฤติกรรม	300	187.37
ไม่มีพฤติกรรม	705	185.27
พฤติกรรมใช้สารเสพติดอื่นๆ นอกเหนือจากสุรา/บุหรี่		
มีพฤติกรรม	55	187.31
ไม่มีพฤติกรรม	951	185.79
พฤติกรรมขับซี่ยานพาหนะด้วยความเร็วสูง เช่น ซิ่งรถจักรยานยนต์		
มีพฤติกรรม	210	187.34
ไม่มีพฤติกรรม	796	185.49

วิจารณ์

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเกิดพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ คือ ด้านปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ เกรดเฉลี่ย สาขาที่เรียน และระดับการศึกษา เมื่อพิจารณาดูในแต่ละปัจจัยนั้นพบว่า เพศชายมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมไม่พึงประสงค์สูงกว่าเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาปัจจัยเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการเกิดปัญหาพฤติกรรมเกร (Conduct disorder) ว่าเพศชายนั้นถือเป็นปัจจัยเสี่ยงอย่างหนึ่ง¹⁰ ทั้งนี้ วัยรุ่นเพศชายนั้นเวลาที่เกิดความคับข้องใจจะมีการแสดงออกของพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงมากกว่าเพศหญิง ดังนั้น ผลการวิเคราะห์จึงเชื่อมโยงไปถึงปัจจัยส่วนบุคคลตัวหนึ่ง คือ สาขาที่เรียนของนักเรียนอาชีวศึกษาที่การเกิดพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ นั่นคือ สาขาทางด้าน บัญชี พาณิชยการ

คหกรรม ที่ส่วนใหญ่จะเป็นนักเรียนอาชีวะหญิง ทำให้คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมไม่พึงประสงค์น้อยกว่า สาขาในด้านอื่นๆ ที่เป็นนักเรียนอาชีวะเพศชายเสียเป็นส่วนใหญ่ปัจจัยด้านเกรดเฉลี่ยนั้นที่มีความสัมพันธ์ไปเชื่อมโยงกับพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ นั่นคือ หมายความว่านักเรียนอาชีวศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสูง การเกิดพฤติกรรมไม่พึงประสงค์จะน้อย ตรงกันข้ามถ้านักเรียนอาชีวศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยต่ำการเกิดพฤติกรรมไม่พึงประสงค์จะสูง นั่นคือ การที่นักเรียนอาชีวศึกษาบางกลุ่มที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์และผลการเรียนตกต่ำนั้น เป็นเพราะพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับพฤติกรรมการไม่สนใจ เอาใจใส่การเรียน¹¹ ส่วนระดับชั้นการศึกษานั้น พบว่าในระดับชั้น ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 1 (ปวช. 1) นั้น มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์มากกว่าในระดับชั้นอื่นๆ สอดคล้องกับการศึกษา

การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษาว่านักเรียนอาชีวศึกษาที่มีระดับชั้นการศึกษา ปวช. จะมีการก่อเหตุทะเลาะวิวาทสูงกว่ากลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีระดับการศึกษา ปวส.¹² ทั้งนี้ ด้วยระดับชั้นนี้เป็นระดับชั้นการศึกษา ปวช. 1 นี้เป็นระดับการศึกษาปีแรกของวิทยาลัย อาจทำให้นักเรียนอาชีวศึกษาต้องมีการปรับตัวให้เข้าสถานที่ใหม่ เพื่อนใหม่ และเพื่อนก็มีความสำคัญมากต่อช่วงวัยนี้ ทำให้พฤติกรรมไม่พึงประสงค์บางอย่างเกิดขึ้นได้ ประเด็นที่น่าสนใจก็คือ พฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่มากกว่าปกติในชั้น ปวช. 1 นั้น เป็นอิทธิพลมาจากการที่เด็กเข้าสู่ช่วงวัยรุ่นตอนต้นหรือไม่ เนื่องจากเด็กวัยรุ่นตอนต้นนั้นมักมีการควบคุมอารมณ์ยังไม่ค่อยดีนัก บางครั้งยังทำอะไรตามอารมณ์ตัวเองอยู่บ้าง แต่จะค่อยๆ ดีขึ้นเมื่ออายุมากขึ้น¹³ แต่จากการวิเคราะห์ข้อมูลเรื่องอายุพบว่าไม่ได้เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดปัญหาพฤติกรรม ผู้วิจัยมีข้อสันนิษฐานว่าในชั้น ปวช. 1 อาจไม่ได้มีแต่เด็กอายุน้อยแต่เพียงอย่างเดียว แต่อาจมีเด็กที่อายุมากแต่มีปัญหาการเรียนปะปนอยู่ด้วย โดยสันนิษฐานจากข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างในเรื่องของระดับการศึกษาและอายุของกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์และการเกิดพฤติกรรมไม่พึงประสงค์นั้นพบว่าไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยทางสถิติ ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยอื่นบางชิ้นที่พบเช่นเดียวกันว่าความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมจะไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเกราะหรือพฤติกรรมในทางลบ^{14,15} คำอธิบายหนึ่งที่น่าจะเป็นไปได้ตามความคิดเห็นของผู้วิจัยคือ เครื่องมือการวัดความฉลาดทางอารมณ์แบบประเมินตนเอง ซึ่งได้มีผู้วิจารณ์การวัดแบบนี้ไว้ว่า อาจจะเป็นการตอบที่ไม่ตรงกับความเป็นจริงเพราะเป็นการแก้งัดตอบเพื่อให้คะแนนออกมาสูงจะได้ดูเป็นคนมีความฉลาดทางอารมณ์ซึ่งเป็นภาพลักษณ์ที่ดี แต่ไม่ได้มีความสามารถในการจัดการอารมณ์อย่างแท้จริง

อาจรู้ไว้ในทางทฤษฎีแล้วต้องจัดการอารมณ์อย่างไร แต่ในความเป็นจริงก็ไม่ได้ทำเช่นนั้น¹⁶ และอีกนัยหนึ่งคือ เด็กที่มีพฤติกรรมเกราะหรืออันธพาล มักมีความพอใจและเป็นสุขกับพฤติกรรมของตน การตอบจึงเกินมากกว่าความเป็นจริง คะแนนของความฉลาดทางอารมณ์จึงออกมาสูง สิ่งที่เป็นหลักฐานเห็นได้จากการศึกษาครั้งนี้ ค่าคะแนนความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมที่มีลักษณะการกระจายแบบไปทางคะแนนสูง โดยมีเด็กนักเรียนเพียง 7 รายเท่านั้นที่มีคะแนนความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในทางต่ำ ซึ่งไม่น่าจะสอดคล้องกับการกระจายของความฉลาดโดยธรรมชาติที่ควรเป็นการกระจายแบบปกติ (Normal distribution)

ในด้านการประเมินเกี่ยวกับพฤติกรรมไม่พึงประสงค์โดยนักเรียนอาชีวศึกษาประเมินตนเองและอาจารย์เป็นผู้ประเมินนักเรียนนั้น พบว่ามีความสอดคล้อง (agreement) กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ความสัมพันธ์ที่พบนั้นก็อยู่เพียงระดับปานกลาง ซึ่งตรงกับหลักการประเมินทางจิตเวชเด็กที่ทราบกันทั่วไปที่ว่าเด็กมักประเมินปัญหาพฤติกรรมของตนเองแตกต่างไปจากผู้ใหญ่ประเมินตัวเอง อย่างไรก็ตามการวิจัยที่สำคัญจากการศึกษาครั้งนี้คือ พบว่าเด็กอาชีวะประเมินปัญหาพฤติกรรมของตนเองสูงกว่าที่อาจารย์ประเมิน ซึ่งขัดกับปรากฏการณ์โดยทั่วไปที่เด็กมักประเมินต่ำกว่าผู้ใหญ่ ซึ่งผู้วิจัยมีสมมติฐาน 2 ประการคือ กรณีแรกปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนักเรียนอาจไม่ค่อยดีนัก อาจารย์อาจมีภาระหน้าที่มากหรือเกิดความเหนื่อยหน่ายอ่อนล้าจากการทำงานจนไม่สามารถดูแลเอาใจใส่นักเรียนได้อย่างเต็มที่ ทำให้ไม่มีข้อมูลเรื่องพฤติกรรมเกราะของเด็กและพฤติกรรมไม่พึงประสงค์บางอย่างอาจารย์ก็ไม่สามารถรับทราบ หรือสังเกตเห็นได้ สมมติฐานอีกกรณีหนึ่งคือ เด็กบางคนอาจมีความรู้สึกว่าการประเมินตนเองต่างๆ เป็นเรื่องที่น่าชื่นชมจึงตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมไม่พึงประสงค์อย่างเกินความเป็นจริง

ข้อจำกัดในการศึกษา คือการศึกษานี้เป็นการศึกษากลุ่มตัวอย่างนักเรียนอาชีวศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษาสังกัดภาครัฐเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งอาจไม่สามารถเป็นตัวแทนของนักเรียนในภาคเอกชนหรือต่างจังหวัดได้

สรุป

มีปัจจัยหลายประการที่มีความสำคัญต่อการเกิดปัญหาพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ในเด็กนักเรียนอาชีวศึกษา การแก้ปัญหาพฤติกรรมควรมุ่งเป้าไปที่การจัดการปัจจัยเหล่านั้น โดยยังไม่เป็นที่แน่ชัดว่าการส่งเสริมเรื่องความฉลาดทางอารมณ์จะลดปัญหาลงได้ ข้อสังเกตในการประเมินปัญหาพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ในเด็กนักเรียนอาชีวศึกษาควรพิจารณาประเด็นผู้ให้ข้อมูลอย่างรอบคอบเพราะอาจพบข้อจำกัดและความใกล้ชิดข้อมูลที่ได้ทั้งจากตัวเด็กนักเรียนและอาจารย์

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ท่านผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ และคณาจารย์ทุกท่าน ในวิทยาลัยอาชีวศึกษา ที่ได้ให้ความกรุณาช่วยเหลือในการดำเนินงานเก็บข้อมูลครั้งนี้ และขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลอย่างดีเยี่ยม

เอกสารอ้างอิง

1. นงลักษณ์ ยศสมบัติ. การวิเคราะห์ปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาคะแนนของนักเรียนอาชีวศึกษา. [วิทยานิพนธ์] กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2533.
2. "สถ.-ศธ.-สสส." จับมือแก้ปัญหายุวชนแวใหม่. มติชนรายวัน. (2 กันยายน); 2548
3. ประกอบ เกิดนิล. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์เกี่ยวกับพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษาในระดับประกาศนียบัตรการศึกษาระดับวิชาชีพ

ประเภทช่างอุตสาหกรรมในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา. [วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต]. กรุงเทพมหานคร : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ; 2533.

4. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม, 2548 : 66 อ้างแล้ว และหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ อ้างใน <http://board.thaicool.com/index.php?action=search>
5. มัลลิกา. บทความเกี่ยวกับวัยรุ่น. กรุงเทพวันอาทิตย์ (ออนไลน์). 2546 (เข้าถึงเมื่อ 30 มี.ค. 2551); ปีที่ 16 ฉบับที่ 5553 (370) เข้าถึงได้จาก : URL : // <http://www.bangkokbiznews.com>.
6. กันตวรรณ มีสมสาร. การเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กวัยย่างเข้าสู่วัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบที่แตกต่างกันตามการรับรู้ของตนเอง. [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต]. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2544.
7. รัตนาภรณ์ พงสะม้ง. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ สภาพแวดล้อมในวิทยาลัย บรรยากาศในครอบครัวกับวิถีเผชิญปัญหาของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต]. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; 2547
8. อรวรรณ พรมใหม่. การประมวลพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนอาชีวศึกษา [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง; 2544.
9. สมภาพ เรื่องตระกูล. ความผิดปกติของสมาธิและพฤติกรรม. ใน : สมภาพ เรื่องตระกูล, บรรณาธิการ. ตำราจิตเวชเด็กและวัยรุ่น. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เรือนแก้ว, 2545; 59-95.

10. Joseph M. Ray, Garry Walter, and Cesar A Soutullo. Oppositional defiant and conduct disorders. Lewis's Child and Adolescent Psychiatry. A comprehensive textbook fourth edition. page 454-66.
11. ปิยาพร คัมภีร์พงษ์. ผลของการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มแบบเผชิญความจริงที่มีต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนระดับวิชาชีพชั้นปีที่ 2 โรงเรียนเทคโนโลยีภาคตะวันออก (อีเทค) จังหวัดชลบุรี. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา; 2539.
12. เสน่ห์ เสถียรพงษ์. การก่อเหตุทะเลาะวิวาททำร้ายร่างกายของนักเรียนอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. [วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; 2540.
13. พนม เกตุมาน. การให้คำปรึกษาวัยรุ่น (Counseling for Teenager). (ออนไลน์). 2552 เข้าถึงได้จาก : URL : [http:// www.psyclin.co.th](http://www.psyclin.co.th) (เข้าถึงเมื่อวันที่ 30 ม.ค. 2552)
14. David Brinberg, Kent Kakamoto, Jane Machin. Emotion in sports [abstract]. Virginia Polytechnic Institute and State University; 2007.
15. Jennifer R. Lance. The Relationship Between Emotional Intelligence and Adolescent Deviant Behavior. [abstract]. Utah State University; 2003.
16. Criticism on measurement issue (online). 2008; Available from : URL : // <http://en.wikipedia.org> (cited Jan, 2008)